

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS LELIŪNŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ FIZINIO IR PSICHOLOGINIO SMURTO PRIEŠ PASLAUGŲ GAVĖJUS BEI FINANSINIO PIKTNAUDŽIAVIMO JŲ ATŽVILGIU PREVENCIJOS PROCEDŪROS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namų (toliau – Įstaiga) vykdomų fizinio, psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus ir finansinio piktnaudžiavimo jų atžvilgiu prevencijos procedūrų tikslas – užkirsti kelią fiziniam ir psichologiniam smurtui prieš paslaugų gavėjus ir finansiniam piktnaudžiavimui gyventojų atžvilgiu.

2. Prevencijos procedūrų paskirtis:

2.1. ginti Įstaigos paslaugų gavėjus nuo fizinio ir psichologinio smurto bei finansinio piktnaudžiavimo Įstaigos aplinkoje;

2.2. operatyviai reaguoti į iškilusią grėsmę, imtis prevencijos priemonių;

2.3. taikyti apsaugos priemones ir teikti tinkamą pagalbą;

2.4. saugoti ir ginti žmogaus teises ir laisves.

3. Vartojamos sąvokos:

3.1. **Fizinis smurtas** – neteisėtas, tyčinis, prieš žmogaus valią, jo organizmui daromas fizinis poveikis (mušimas, stumdymas, daiktų mėtymas, griebimas už plaukų, smaugimas, dusinimas, kratymas ir kt.), kuriuo siekiama atimti gyvybę, padaryti žalą asmens sveikatai, atimti laisvę, sukelti bejėgišką būklę, fizinį skausmą ar kitokias fizines kančias.

3.2. **Nepriežiūra** – pasyvus smurtas, emocijų ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas (nesirūpinimas asmens sveikata, nesuteikiama būtinoji pagalba, prastas maitinimas, nesudaroma galimybė socializuotis, nepritaikoma aplinka, abejingumas, asmens emocijų poreikių neatliepimas ir kt.), sukeltiant žalą ar pavojų asmens sveikatai ar gyvybei.

3.3. **Psichologinis smurtas** – pavojingas, visada sąmoningas, tyčinis poveikis (patyčios, grasinimai, gėdinimas, išjuoka, agresyvumas nukreiptas į nukentėjusį, žodinis užgauliojimas, vertimas jaustis kaltu, manipuliavimas ir kt.) kito žmogaus psichikai, verčiantis jį baimintis, kad dėl tolesnių agresoriaus veiksmų ar neveikimo atsirastų tam tikrų neigiamų padarinių.

3.4. **Finansinis piktnaudžiavimas** – disponavimas asmens turimu turtu be įgaliojimų, turto pardavimas be asmens sutikimo, įtikinėjimas arba vertimas dovanoti pinigų arba daiktų pasisavinimas, lėšų nedavimas pirkti būtiesiems dalykams, pinigų prievartavimas, neteisėtas paslaugų gavėjų finansinių lėšų panaudojimas.

II SKYRIUS FIZINĮ IR PSICHOLOGINI SMURTĄ PROVOKUOJANTYS IR SMURTUI BEI FINANSINIAM PIKTNAUDŽIAVIMUI NELEIDŽIANTYS ATSIKASTI VEIKSNIAI

4. Veiksniai, galintys išprovokuoti fizinį, psichologinį smurtą:

4.1. ekonominiai veiksniai: didelis darbuotojų darbo krūvis, profesionalumo stoka, neatitinkantis darbuotojų lūkesčių darbo užmokestis;

4.2. psichologiniai veiksniai - nedarnūs tarpusavio santykiai, bendravimo įgūdžių stoka, savikontrolės stoka, stresas, nuolatinis nuovargis, neįvardinti ir ilgainiui neišsprendžiami konfliktai, teisingumo jausmo nebuvimas ir kt.;

4.3. socialiniai veiksniai - socialinė paslaugų gavėjų nelygybė (gyventojų diskriminacija dėl amžiaus, sveikatos sutrikimų ir kt.), atskirtis, įvairios priklausomybės, stereotipai visuomenėje, agresija, siekiant išsaugoti savo orumą, nedarnūs santykiai, kaltinimai nebūtais dalykais, apkalbos.

5. Veiksniai, neleidžiantys atsirasti fiziniam, psichologiniam smurtui:

5.1. greitas reagavimas į bet kokios formos smurtą;

5.2. tolerancijos skatinimas, lygiaverčių ir darnių santykių tarp Įstaigos gyventojų ir darbuotojų kūrimas bei ugdymas;

5.3. bendravimo įgūdžių, savikontrolės, streso valdymo tarp gyventojų ir darbuotojų ugdymas;

5.4. paslaugų gavėjų užimtumo skatinimas;

5.5. socialinių garantijų gyventojams ir darbuotojams užtikrinimas.

6. Veiksniai neleidžiantys atsirasti finansiniam piktnaudžiavimui:

6.1 naujai atvykusius gyventojus socialinis darbuotojas pasirašytinai supažindina su Įstaigos gyventojų pinigų ir materialinių vertybių laikymo ir saugojimo tvarka, Įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis (skundų, prašymų, pasiūlymų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka);

6.2. gyventojas gali perduoti savo pinigus ar materialines vertybes direktoriaus įsakymu paskirtam materialiai atsakingam asmeniui;

6.2.1. materialiai atsakingas asmuo pradeda (užveda) naujojo gyventojų finansinių įplaukų ir išlaidų sąsiuvinį ir saugo asmens pinigus Įstaigos seife;

6.3. gyventojui pageidaujant disponuoti savo pinigais ir materialinėmis vertybėmis savarankiškai, paliekama tokia teisė, neprisiimant Įstaigos darbuotojams atsakomybės už jų saugumą;

6.4 gyventojų supažindiną su jų teisėmis turto disponavimo klausimais ir teikiamų paslaugų apmokėjimo tvarkos aprašu (mokėjimo už Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namų teikiamas socialinės globos paslaugas) koordinuoja socialinis darbuotojas;

6.5 renkant turto normatyvo mokesčių vadovaujamosi Įstaigos kasos operacijų organizavimo tvarka.

III SKYRIUS FIZINIO IR PSICHOLOGINIO SMURTO BEI FINANSINIO IŠNAUDOJIMO PREVENCIJOS PROCEDŪROS

7. Įstaigos fizinio ir psichologinio smurto prevencijos priemonės apima:

7.1. Įstaigos vidaus tvarkos taisyklių laikymosi užtikrinimą, nepriežiūros, fizinio ir psichologinio smurto stabdymą;

7.2. paslaugų gavėjų švietimą, ugdant konfliktų psichosocialines ypatybes ir jų sprendimo būdus, taikant pozityvius disciplinos ir komunikacijos principus;

7.3. darbuotojų švietimą, ugdant žinias apie fizinio, psichologinio smurto formas ir kriterijus, taip pat prevencijos ir intervencijos priemonių sistemos išmanymą saugiai aplinkai kurti;

7.4. darbuotojų mokymą, susijusį su fizinio ir psichologinio smurto prevencija, strategija.

8. Įstaigos darbuotojai vadovaujasi Įstaigos Etikos kodekso principais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Gyventojų vidaus tvarkos taisyklėmis, Gyventojų Teisių chartija ir laikosi pareigybių aprašo reikalavimų, sprendžiant smurto atvejus.

9. Visais įtariamų ir realių fizinio, psichologinio smurto ar finansinio piktnaudžiavimo atvejais trečiasis asmuo nedelsiant reaguoja:

9.1. jei įvykio liudininkas yra Įstaigos darbuotojas:

9.1.1 pastebėjęs smurtą arba patyčias, nutraukia (sustabdo) įtarimą keliančius veiksmus;

9.1.2. primena vidaus tvarkos taisyklės smurtaujančiam asmeniui;

9.1.3. esant būtinybei, kreipiasi pagalbos į kitas institucijas (policija, greitoji pagalba ir kt.);

9.1.4. raštu fiksuoja įvykusio smurto požymius ir aplinkybes į Utenos rajono savivaldybės Leliūnų socialinės globos namų socialinio darbuotojo padėjėjų pildomą registracijos žurnalą;

9.1.5. nedelsiant informuoja Įstaigos vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą;

- 9.2. jei įvykio liudininkas yra gyventojas ar kitas pašalinis asmuo:
9.2.1. pastebėjęs smurtą nedelsiant informuoja Įstaigos darbuotoją ar administraciją;
9.2.2. gali įvykį aprašyti raštu pateikdamas skundą;
9.3. atvejis aptariamas Gyventojų Tarybos ir gyventojų susirinkime.
10. Organizuojamos prevencinio pobūdžio diskusijos:
10.1. grupinės diskusijos gyventojų ar darbuotojų susirinkimų metu;
10.2. individualūs pokalbiai su agresoriumi ir nukentėjusiuoju.
11. Individualus ir grupinis darbas su paslaugų gavėjais, taikant fizinio ir psichologinio smurto ar finansinio piktnaudžiavimo prevencines (drausmines) procedūras: individualūs pokalbiai, svarstymas, situacijos aptarimas Gyventojų Tarybos ir gyventojų susirinkime.
12. Įvykus smurtiniam atvejui (paslaugų gavėjas prieš paslaugų gavėją) atvejis svarstomas Gyventojų Tarybos ir gyventojų ir darbuotojų susirinkime arba paslaugų gavėjui surašomas vidaus tvarkos pažeidimo aktas (tarnybinis pranešimas).
13. Įstaigos direktorius, gavęs raštu pateiktą informaciją (skundą) apie paslaugų gavėjo patiriamą smurtą, ne ilgiau nei per 20 darbo dienų išnagrinėja atvejį ir raštu pateikia atsakymą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Su fizinio ir psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus bei finansinio piktnaudžiavimo jų atžvilgiu prevencijos procedūromis supažindinami visi Įstaigos darbuotojai, pasirašytinai.
15. Gyventojai su fizinio ir psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus bei finansinio piktnaudžiavimo jų atžvilgiu prevencijos procedūromis supažindinami susirinkimų ir individualių pokalbių metu, išaiškinant fizinio ir psichologinio smurto bei finansinio piktnaudžiavimo prevencines procedūras jiems suprantama kalba.
16. Įstaigos fizinio ir psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus bei finansinio piktnaudžiavimo jų atžvilgiu prevencijos procedūros skelbiamos viešai – Įstaigos internetiniame puslapyje.

Parengė:
Socialinė darbuotoja
Vinikienė
Jolanta Vinikienė
2020-05-15